

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 170g/2018

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 200 alin. (3) din Codul de procedură penală
(*suspendarea provizorie din funcție [nr. 2]*)

CHIȘINĂU

22 noiembrie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 19 noiembrie 2018,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 22 noiembrie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 200 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de către dl avocat Gheorghe Malic, în dosarul nr. 3-288/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 19 noiembrie 2018, de către dna judecător Zinaida Talpalaru de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin demersul nr. 252 din 6 ianuarie 2017, Procuratura Anticorupție a solicitat de la Serviciul Vamal suspendarea din funcție a dlui Igor Pascari, învinuit că ar fi comis împreună cu alte nouă persoane infracțiunile prevăzute de articolele 284 alin. (1) [*crearea sau conducerea unei organizații criminale*] și 324 alin. (4) [*coruperea pasivă în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale*] din Codul penal.

4. Între timp, pe 20 ianuarie 2017, cauza penală de învinuire a dlui Igor Pascari a fost trimisă în judecată, acum fiind pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

5. Prin ordinul nr. 210-p din 27 februarie 2017, în baza articolelor 76 lit. g) din Codul muncii și 200 alin. (3) din Codul de procedură penală, Serviciul Vamal a dispus suspendarea dlui Igor Pascari din funcția de inspector principal al Biroului Vamal Centru, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești privind cauza penală de învinuire a acestuia.

6. Pe 23 ianuarie 2018, dl Igor Pascari a depus o cerere la Serviciul Vamal prin care a solicitat reîncadrarea în funcție înainte de expirarea perioadei pentru care a fost dispusă suspendarea raporturilor de serviciu.

7. Serviciul Vamal a respins această cerere prin răspunsul nr. p-35/18 din 13 februarie 2018.

8. Nefiind de acord cu acest răspuns, dl Igor Pascari l-a contestat pe 12 martie 2018 la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

9. Pe 26 octombrie 2018, în cadrul ședinței instanței de judecată, dl avocat Gheorghe Malic, reprezentant al dlui Igor Pascari, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 76 lit. g) din Codul muncii și 200 alin. (3) din Codul de procedură penală. Aceste articole reglementează suspendarea provizorie din funcție a persoanei în cazul trimiterii în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată.

10. Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Centru, din aceeași dată, s-a dispus trimiterea unei sesizări la Curtea Constituțională, în vederea soluționării excepției doar în privința articolului 200 alin. (3) din Codul de procedură penală. Cu privire la contestarea articolului 76 lit. g) din Codul muncii, instanța de judecată a reținut că acest articol a fost supus anterior controlului de constituționalitate din perspectiva aceluiași critici de neconstituționalitate și, prin urmare, Curtea Constituțională l-a recunoscut constituțional (a se vedea HCC nr. 6 din 3 martie 2016).

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

12. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală sunt următoarele:

Articolul 200

Suspendarea provizorie din funcție

„(1) Suspendarea provizorie din funcție constă în interzicerea provizorie motivată învinuitului, inculpatului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public.

(2) Persoanei suspendate provizoriu din funcție i se întrerupe remunerarea muncii, însă perioada de timp pentru care persoana a fost suspendată provizoriu din

funcție în calitate de măsură procesuală de constrângere se ia în calcul în vechimea generală de muncă.

(3) Suspendarea provizorie din funcție o decide administrația instituției în care activează învinutul ori inculpatul, în condițiile legii, la demersul procurorului care conduce sau, după caz, efectuează nemijlocit urmărirea penală. Hotărârea administrației instituției de suspendare din funcție poate fi atacată la judecătorul de instrucție.”

13. Prevederile relevante ale Codului muncii sunt următoarele:

Articolul 75 Noțiuni generale

„(1) Suspendarea contractului individual de muncă poate interveni în circumstanțe ce nu depind de voința părților, prin acordul părților sau la inițiativa uneia dintre părți.

[...]

(4) Suspendarea contractului individual de muncă și reluarea activității de muncă, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 76 lit. a) și b) și art. 78 alin. (1) lit. d¹) și e), se face prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului, care se aduce la cunoștința salariatului, contra semnătură, cel târziu la data suspendării contractului individual de muncă sau a reluării activității de muncă.”

Articolul 76 Suspendarea contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților

„Contractul individual de muncă se suspendă în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de:

[...]

g) trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, **până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;**

[...]”

14. Prevederile relevante ale Legii nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public sunt următoarele:

Articolul 55 Reîncadrarea în funcția publică

„[...]

(2) Reîncadrarea funcționarului public în funcția publică înainte de expirarea perioadei pentru care a fost aprobată suspendarea raporturilor de serviciu se face la cererea acestuia, depusă cu cel puțin 14 zile înainte de reîncadrare.

(2¹) Reîncadrarea funcționarului public în condițiile alin. (1) și (2) se dispune prin act administrativ al persoanei/organului care are competență legală de numire în funcție.

(3) Pe perioada suspendării raporturilor de serviciu, autoritățile publice au obligația să rezerve funcția publică. Ocuparea acesteia de către o altă persoană se face pe o perioadă determinată. Pe perioada suspendării, raporturile de serviciu nu pot înceta și nu pot fi modificate decât la inițiativa sau cu acordul funcționarului public respectiv, cu excepția încetării raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

15. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul a invocat faptul că prevederile articolului 200 alin. (3) din Codul de procedură penală nu corespund cerințelor de calitate a legii, pentru că nu reglementează cu suficientă claritate procedura de suspendare provizorie din funcție.

16. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate nu stabilesc garanții împotriva abuzurilor autorităților publice, deoarece nu reglementează un termen fix pentru care poate fi dispusă suspendarea provizorie din funcție și nu prevăd un mecanism de control periodic privind necesitatea menținerii acesteia.

17. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 4, 20, 23, 39, 43, 46, 47 și 53 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

18. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

19. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

20. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Gheorghe Malic, în dosarul nr. 3-288/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

21. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 200 alin. (3) din Codul de procedură penală, conform cărora:

„(3) Suspendarea provizorie din funcție o decide administrația instituției în care activează învinutul ori inculpatul, în condițiile legii, la demersul procurorului care conduce sau, după caz, efectuează nemijlocit urmărirea penală. Hotărârea administrației instituției de suspendare din funcție poate fi atacată la judecătorul de instrucție.”

22. Deși autorul excepției pretinde că prevederile contestate ar fi contrare articolelor 4, 20, 23, 39, 43, 46, 47 și 53 din Constituție, în realitate, acesta susține că dispozițiile în discuție nu corespund cerințelor de calitate a legii, pentru că nu ar reglementa cu suficientă claritate procedura de suspendare provizorie din funcție, nu ar stabili un termen fix de suspendare din funcție și, în fine, nu ar prevedea un mecanism de control periodic privind necesitatea menținerii acesteia. Așadar, având în vedere aceste argumente și dată fiind calitatea sa de suveran în materie de control al constituționalității (a se vedea HCC nr. 7 din 26 aprilie 2018, §23; HCC nr. 15 din 22 mai 2018, § 24; HCC nr. 20 din 4 iulie 2018, §47), Curtea consideră că această excepție trebuie examinată prin prisma

prevederilor articolului 23 alin. (2) din Constituție, normă care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească un act normativ.

23. Nu există niciun dubiu cu privire la faptul că dispozițiile contestate îndeplinesc condiția accesibilității. Codul de procedură penală este publicat în Monitorul Oficial, iar publicul larg are acces la acesta. În consecință, Curtea trebuie să stabilească dacă prevederile contestate sunt previzibile.

24. De principiu, norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite.

25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*e.g.* a se vedea *Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66).

26. Raportând cele menționate *supra* la pretinsa problemă de neconstituționalitate cu care a fost sesizată, Curtea constată că, în conformitate cu articolul 200 alin. (3) din Codul de procedură penală, suspendarea provizorie din funcție este decisă de administrația instituției în care funcționează învinuitul ori inculpatul, în condițiile legii, la demersul procurorului care conduce sau, după caz, efectuează nemijlocit urmărirea penală.

27. Textul „în condițiile legii” sugerează existența unei norme de trimitere. Sub acest aspect, potrivit articolului 76 lit. g) din Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă în circumstanțe care nu depind de voința părților în cazul trimiterii în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

28. Scopul pentru care a fost reglementată posibilitatea suspendării contractului individual de muncă, în cazul trimiterii în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, este ca angajatorul să împiedice salariatul să mai comită în exercitarea atribuțiilor de serviciu pe care le are fapte de natura celor pentru care este cercetat penal și să îl împiedice să mai producă prejudicii. Prevederile articolului 76 lit. g) din Codul muncii au fost concepute pentru protejarea interesului public, prin înlăturarea persoanei acuzate de comiterea unei infracțiuni legate de funcția respectivă, împiedicând astfel alte asemenea fapte (a se vedea HCC nr. 6 din 3 martie 2016, § 83 și § 91).

29. În același sens, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, scopul măsurii suspendării nu este unul punitiv, ci de precauție și provizoriu, în măsura în care privește apărarea interesului public prin suspendarea din funcție a unei persoane acuzate de comiterea unei infracțiuni de serviciu, și astfel de prevenire a altor posibile acte

similare sau consecințe ale unor asemenea acte [a se vedea cazul *Țehanciuc v. România* (dec.), 22 noiembrie 2011, § 19].

30. Dispozițiile legale privind suspendarea din funcție pot avea un caracter necesar atunci când sunt determinate de situații cu caracter temporar care fac imposibilă exercitarea funcției. De fapt, suspendarea din funcție ar putea fi dictată de necesitatea de a asigura protecția instituției publice față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale faptei penale (a se vedea DCC nr. 89 din 6 septembrie 2017, § 40).

31. Cu privire la procedura de suspendare provizorie din funcție și încetarea acesteia, articolul 75 alin. (4) din Codul muncii stabilește că suspendarea contractului individual de muncă și reluarea activității de muncă au loc ca urmare a emiterii unui ordin (dispoziții, decizii, hotărâri) al angajatorului, care se aduce la cunoștința salariatului, contra semnătură, cel târziu la data suspendării contractului individual de muncă sau a reluării activității de muncă. Așadar, Curtea constată că legislatorul a reglementat o procedură suficient de clară pentru dispunerea suspendării provizorii din funcție a persoanei.

32. Actul de suspendare din funcție poate fi contestat în fața instanței de judecată. Dincolo de acest fapt, articolul 55 alin. (2) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public reglementează posibilitatea depunerii unei cereri la angajator pentru reîncadrarea funcționarului public în funcția publică înainte de expirarea perioadei pentru care a fost aprobată suspendarea raporturilor de serviciu. În acest sens, angajatorului îi revine sarcina de a analiza cererea în discuție. Un eventual refuz al angajatorului poate fi contestat în instanța de judecată. Astfel, Curtea constată că există un control judecătoresc care poate cenzura preinsele abuzuri ale angajatorului.

33. Cu privire la termenul pentru care poate fi dispusă suspendarea provizorie din funcție, Curtea observă că, în conformitate cu articolul 76 lit. g) din Codul muncii, suspendarea persoanei poate fi menținută până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. În cazul *Țehanciuc v. România*, citat mai sus, § 20, Curtea Europeană a reținut că reclamantul a fost suspendat din funcție începând cu trimiterea dosarului penal în judecată (în care era învinuit, între altele, de acte de corupție) și până la pronunțarea deciziei definitive de către instanță. Suspendarea din funcție pentru această perioadă de timp nu a ridicat vreo problemă din perspectiva Convenției Europene.

34. În acest context, Curtea Constituțională nu remarcă niciun motiv pentru care ar ajunge la o altă constatare. Mai mult, așa cum s-a notat mai sus, persoana poate contesta necesitatea menținerii suspendării, mai ales în cazul apariției unor noi aspecte sau al unor schimbări în situația sa. În fine, instanțelor de judecată le revine sarcina de a verifica dacă mai este necesară menținerea suspendării și, în consecință, de a asigura un echilibru corect între interesele concurente.

35. Curtea reține că pe perioada suspendării raporturilor de serviciu autoritățile publice au obligația să rezerve funcția publică [a se vedea

articolul 55 alin. (3) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008]. În ipoteza în care în privința persoanei suspendate din funcție este pronunțată o sentință de achitare, aceasta este reîncadrată în funcție și poate solicita repararea prejudiciului (inclusiv încasarea salariului) în conformitate cu Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

36. Rezumând cele enunțate *supra*, Curtea observă că dispozițiile contestate sunt suficient de previzibile pentru destinarii săi. Acestea își găsesc detalierea în alte prevederi legale. Curtea reamintește că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 23 din 29 martie 2018, § 30).

37. De asemenea, prevederile contestate sunt compensate în mod suficient cu garanții procesuale, inclusiv în cadrul procesului ulterior în fața instanței de judecată.

38. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 200 alin. (3) din Codul de procedură penală este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 200 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de către dl avocat Gheorghe Malic, în dosarul nr. 3-288/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 22 noiembrie 2018
DCC nr. 142
Dosarul nr. 170g/2018*